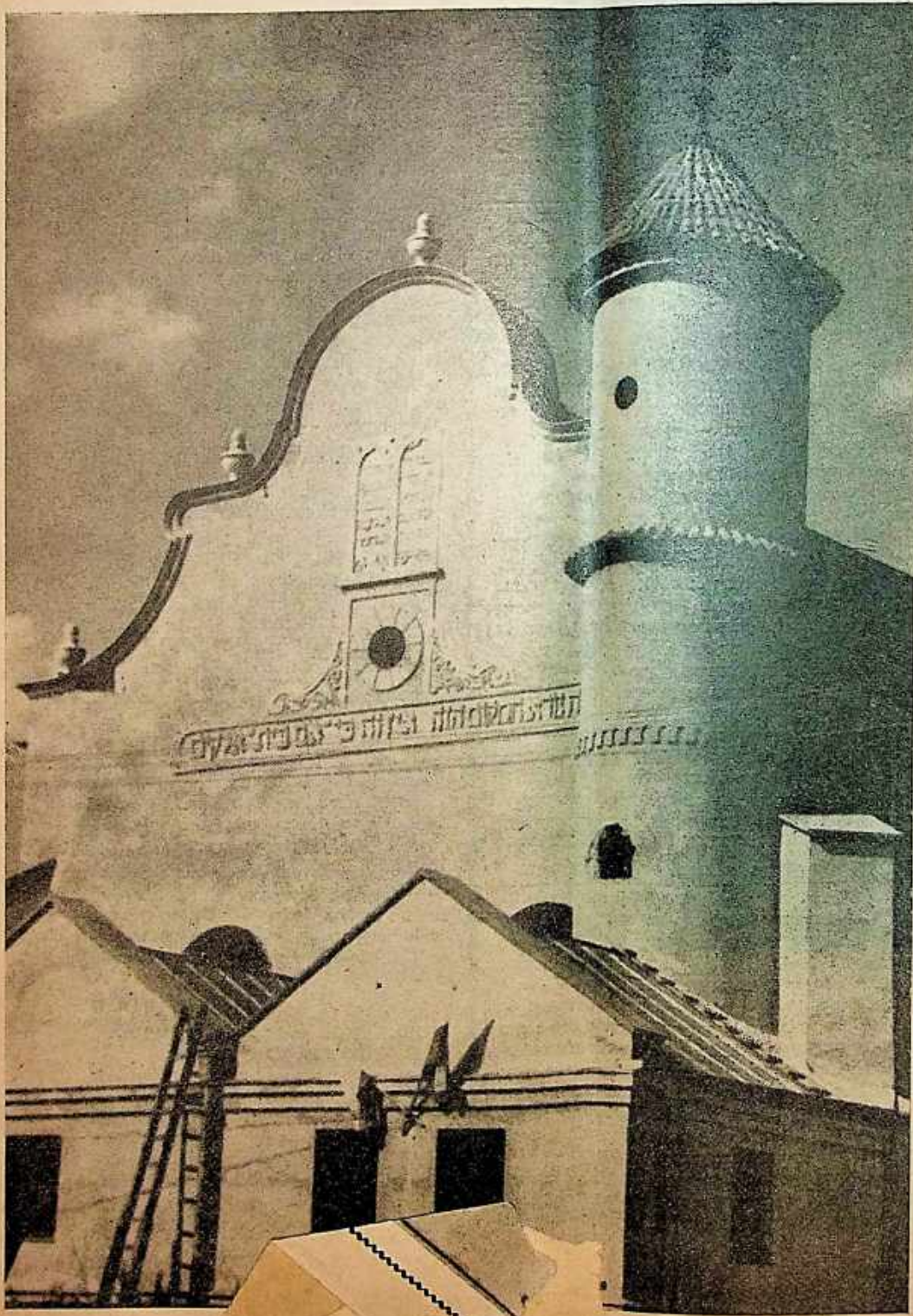


# פירי ירידה

ירחון לעניני חינוך, ספרות ומחשבה

גליון 191/192















**מצוות להיות מנייים ומוכנים**

ורע לוי, אשר רבבים, כמו מרבץ לבנה ה' מקדש-שנאור, ככל הוא המבול ה' אה שבע הלוי-... מצות עשה להיות מנייים ומוכנים ל' עבודת המקדש... וישו מן שערות



**מצות קלו:** להיות הוי עיבד במקדש, שנאמר: 'ועבד הלווי'... **מצות קלו:** להיות המנייים עובדים במקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**המטשות הקדושות**

כחוב כספי, לקח טובי שחיבד הרועי מלי: קדושת הכהונה המטשפת לגבי הכהן על כל היי-... המטושפת הקדושה, אשילו על מצוה כסו שבת שאינה כמות

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

ברוך הוא ונחלה וזכות המטשפת הזנה המטשפת והרעון הטוב, החול ברכיה ברוך הוא ושברו הנגול.

**מאכלו של צדוק** המטושפת הקדושה, אשילו על מצוה כסו שבת שאינה כמות המטושפת הקדושה, אשילו על מצוה כסו שבת שאינה כמות

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

**מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש... **מצות קלו:** ואלו המנייים הלוויים בעבודת המקדש...

כפי שהכתוב עצמו מטיעם, כי את להם אליקיד הוא מקריב, לא בשביל מנחתו - ולכן אין לו זכות לחזור עליה.

**כמועל בתקדש** ומעל להלכת רבי יוסף קארו בסודו חלק, אורח היישי: אסור לאדם להשתמש בכתן, אשילו בוסן הזה - דהוי כמנעל בתקדש.

**מי נדחה מפני מי** כתב רבינו שלמה בן צדוקת נהגות סאלה: בתן שקראת קריאת שפע וקראתו לפר תורה, לא יסיק כבדי לפרקו כבוד. וקריאתו, שלא אמר להקריטו אלא שפע טוב בנתנה, ואם הוא פניו מקריטו אחר פניו נטראים קולין בנגד המצנה, אבל זה שאינו יכול לעלות ולקראו שפע שפעו בקריאת שפע את מה קולא אצל כותנה.

**העיר ברובה** ואמר רבי יוחנן טיפל מנחמיהו בעל שערך המיוחל: בראה אסמילי בתן בכתן אסור להשתמש. **העיר ברובה** - התיקון פראה, שכל מי שהשתמש בכתן, אינו ראוי ברובה בפניו.

**אסמכתא לחיבור** רבי מרטינו בן הלוי אשכנזי (רייבוס) כתוב בספרו במדברים אהל: - הכתן יכול למחול על כבודו, כמו הרוב שחול על כבודו אסר כבודו מוחל, כי התחיל שלו היא קליווחת המכתבה נמנה לו ולחשו עו שחול, היא כלה, ויכול למחול על כבודו, הרי אשכנזי, לישול מה שאינו ראוי, אם לא רצה הכתן לישול, חנצ בעצמך, חיילה על דעתו למשוט חיללה לחנצ כן, ואם כבודו מנחול הוא - תהא עליו ברבה.

**עקב ענות** אסור חזיל -במדר הלמיד חכס עקם לכתן עם הארץ, ועספי חנצ הזה, כפיין רבי אהרן הלוי כמנחמיהו, לא רצנו בו מקריטו עצמו לשחם כתן מפני הכמתו - ועקב ענות ריאת ה'.

<b>אנקת אסיר שמעה</b>	<b>אנקת אסיר</b>	<b>שמעה, והסיר</b>	<b>אנקת אסיר</b>
<b>וינוי רעיניו</b>	<b>אנור הקשב</b>	<b>שוועק, השב</b>	<b>אנור הקשב</b>
<b>פניס לפדיונו</b>	<b>יושב אמל</b>	<b>בלבב עמל</b>	<b>יושב אמל</b>
<b>ויכעס רעיניו</b>	<b>ומכאובים ימיו</b>	<b>השכח חנות אל</b>	<b>ומכאובים ימיו</b>
<b>אם קפץ באף רחמיו</b>	<b>מודה כעבי</b>	<b>למני בויא</b>	<b>מודה כעבי</b>
<b>וחץ כבוד מלח</b>	<b>ויכעס נוד</b>	<b>על לבו קרע</b>	<b>ויכעס נוד</b>
<b>ישלח זמן נאלח</b>	<b>לאיל הרע</b>		<b>לאיל הרע</b>
<b>ידיו בשלומיו</b>			
<b>אכן בעונוי</b>	<b>שורי תומר</b>	<b>אל מספד מר</b>	<b>שורי תומר</b>
<b>ויגר בכי יוני</b>	<b>וכי דל כבוד</b>	<b>ויוב עזוי</b>	<b>וכי דל כבוד</b>
<b>אדבר לצור עוני</b>	<b>גבר עזי</b>	<b>ואפס עזוי</b>	<b>גבר עזי</b>
<b>ונתן לי מימיו</b>			
<b>בטובו לא יכסה</b>	<b>האפס חסדו</b>	<b>וחטאת עבדו</b>	<b>האפס חסדו</b>
<b>ועוון הוא נושא</b>	<b>ומאז פשע</b>	<b>לעזב ישאף</b>	<b>ומאז פשע</b>
<b>עלך, הוא יא עושה</b>	<b>הורף מאף</b>		<b>הורף מאף</b>
<b>השלום במרומוי</b>			
<b>רבי משה אבן עזרא</b>			





# מסורת נפוארת של אמנות יהודית לקשט התורה ולהנעים הלימוד בה „ההוד וההדר לחי עולמים“ - תנכיים מצויירים עם הספר השקיע את עושר דמיונו בעיטורי התורה

לעם היהודי. שונאי ישראל התגללו תמיד ל„ספר הספרים“ שעמד כאבן נגף במלחמתם נגד עם ישראל. אולם, על אף כל זאת, נותרו ברחבי תבל כתביידי רבים שהיו מעין דורות לאהבת התורה של האומה היהודית. במוזיאונים בכל העולם נשמרו הרבה גלוויים כאלה המעידים על חיבת התורה של המוני בית ישראל ובפרט של אלה שנחונו ברוח של הוד ואופי ותברכו בכשרון ציורי ואמנותי. בכתביידי רבים עוטרו האותיות ונוצלו לכל מיני קישוטים מרשימים. בהרבה כתביידי נעשו העיטורים עצמם בעזרת אותיות זעירות שעוצבו בצורות מרתקות. והיו גם ציורים של הפצ'יקודש, כדוגמת המנורה הטהורה.

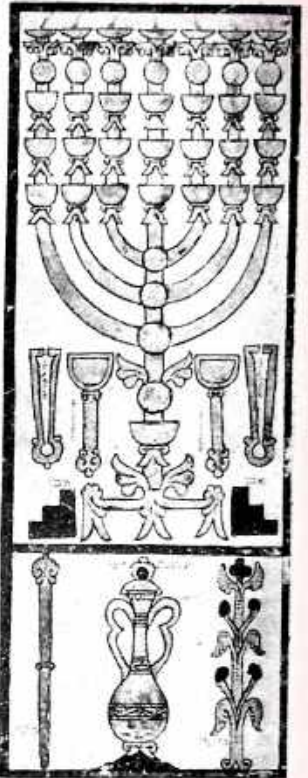
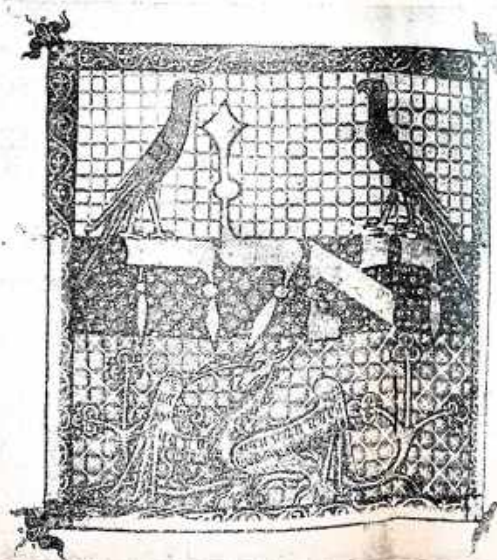
ההתרחשויות מסביב לרכישת כתביידי עתיקים מתוך „אוסף ששון“ משכה את התעניינות הציבור לא רק לעצם קיומם של כתביידי מקודשים מזמנים קדומים, אלא גם לעבודה האומיינית שכתביידי קדושים עברו חיו ממושכים ומפוטרים מצורה מופלאה ודמיון רב ועצום הושקע על מנת להדר ולפאר את התורה, להבנה על לומדיה ולהענימה על כל החושים והעוקקים בה.

עבודה עצומה הושקעה על ידי אמנים מפורסמים וציירים בעלי שם עולמי בכל הדורות כדי לעטר את כתבי הקודש.

במשך אלפי שנות הגלות הושמדו ונשרפו בידי צוררי ישראל רבים רבים מכתביידי שהיוו נכס בל ישועה



- הסבר לתמונות:**
- 1) למעלה מדג וסין — עיטור המנורה על כפתורה ופריחה, זהו ציור מקובל ביותר בכל התנכיים המבוסס: מנחת לסמורה מצויירים — גם צננת הסן, ושני הססות של משה ועל אהרן (עם החרחח)...
  - 2) למעלה מעד שמאל — המנורה המסורתית עם עטרת זהב לראשה, לפי המראה של זכרון, מי שצויה בשני לופותים האשונים על התנ"ך.
  - 3) בסמך המנורה מוסין — ספר זכרון המוסין מצוייר ומשטף, שנכתב בצורת לטף.
  - 4) 600 שנה, והמסגרת בהחיות שנתנו ובידוקיה.
  - 5) עיטור המנורה לפני „סמות“ — ואלה: „האלי“ המצוייר בשלל צבעים עם ריבוי לשיטות מעשה ידי אמן מאשכנז.
  - 6) עיטור משוג עונה על מנחת ספר „שמות“ — שחושב כמאנטקייס עתיק ביותר, ומצאנו מאת קהילות יהודיות בצורת שלטון 700 שנה.
  - 7) מימין בגובה המנורה — השילוח הטהור עם מערכת לחם המגין בתנ"ך מצוייר שלטון 650 שנה.
  - 8) למעלה השנה שמאל — אות מסוגנת לעיטור כתביידי קדוש בבניי מהמאה ה-14 (במוזיאון היפני).











## זרקור ומכמורת

מנורה בת שבעת הקנים — מלפני 1,500 שנה

באחת התערוכות האחרונות במוזיאון ישראל הוצגה התגלית הארכיאולוגית שנעשתה לא מזמן לעת החפירות באיזור בית שאן. זו לוחית מעצם שבה עוצבה תבנית המנורה בת שבעת הקנים, ומתחתיה נראים בכירור שופר וכן אתרוג — בהתאם לסגנון של הימים הקדומים לצרף יחד כל "סמלי היהדות". לוחית המנורה היתה — כפי שמסתבר — משוּבצת בכלי עץ, והיא מקושטת מכל הצדדים.

ישראל נחמני ירושלים



תלמידי ישיבת „נצח ישראל“ במחנה-העקורים סן ז'רמן — היכן הם כעת!

בהזדמנות מצאתי צילום מלפני שלושים שנה (או שנה אחת פחות), שנעשה במחנה העקורים סן ז'רמן, ליד פאריס. שם התרכזו פליטים גולים, שהיו מרוסיה לפולין עליפי „הסכם הריפאטאציה“ עם השלטונות הקומוניסטיים לשחרור את כל האזרחים הפולניים לשעבר.

היהודים לא רצו להתעב על אדמת פולין שנתרוותה במגבל של דם יהודי והם המשיכו הלאה, רבות של גולי פולין הגיעו לצרפת, ובסן ז'רמן סודר מחנה-מעבר ליהודים חרדים, מבין שרודי יהדות פולין. על הפרשה של סן ז'רמן, נדמה לי לא נכתב עד כה, ולפי השמועות יש הרבה לספר על אודות החיים הרוחניים שבמחנה זה.

עדות לכך הצילום המנצח את קבוצת התלמידים בישיבת „נצח ישראל“ שנוסדה בסן ז'רמן — השם „נצח ישראל“ מדבר בעד עצמו. במרכז התמונה נראה הרב חיים בנימין וויירניק, עסקן נודע, שהצטיין בפעילות רבה לאחר עלותו לירושלים ושנפטר בדמי ימיו.

חשוב לפנות לקוראי הירחון, שיהיו את הערים המצר' למים תבור תלמידי הישיבה במחנה העקורים — היכן הם כיום הזה?

נתאל רובינשטיין  
ירושלים, שטת טאלה

„לימדו את דף היומי“ — כחותמת בדואר הבריטי

הצלחה בלתי-רגילה נרשמה בחודשים האחרונים, להפצת לימוד דף היומי בכל פינות העולם. התעמולה להשתתפות בשעור היומי של „הדף“ לובשת צורות מודרניות ומפתיעות. הנהלת אגודת ישראל בבריטניה החליטה לצלל את הדואר

**LEARN**  
**DAF HAYOM!**





POSTAGE PAID  
RH 8710

## זרקור ומכמורת • זרקור ומכמורת



„הדוב הרוסי“ המתחנן לקבל מנת לחם מאמריקה

קוראי הירחון יגילו להיתקל בהפתעת מעל עמודי. נוכחתי שלעתים יש לעורך „חוש רוסי“ מיוחד, לנושאים אקטואליים, או מה שיותר מדויק — לנושאים „המתבשרים“ עדיין מאחורי הקלעים, וסופם לתפוס מקום נכבד על סדר יומנו.

בגיליון מס' 189/90 זרקתי מבט, מיד כשהירחון הגיע לידי, לסקירה הנמצא על „הכשלוך באספקת לחם בברית המועצות“. בו ביום שוכנעתי שזה „נושא בער“ ממש. כעסוד הפנימי של „ניו יורק טיימס“, הבטאון העולמי של האנושות החושבת, במדור מאמרי המערכת מצאתי מאמר נוקב מפרי עטו של סופר סובייטי נודע, אלכסנדר יאנוב, שעוב את ברית המועצות והצליח להגיע לארצות-הברית. סופר זה מעלה על הנס את הנושא, שהירחון הקדים לספל בו — בעית תפוקת הדגנים ברוסיה. למאמר זה מצורפת קאריקטורה מוצלחת — „הדוב הרוסי“ אוסף לתוך הסל שלו נרעינים מתוצרת אמריקה. סברוני שכדאי להעתיק קאריקטורה זו.

מתוך מאמרו של הסופר הסובייטי, שאולי היה חשוב לתרגם אותו כולו, ברצוני להעלות נקודות אחדות כדלהלן: „במשך אלף שנות קיומה של רוסיה הגדולה, מלפני המהפכה הבולשביסטית, לא קרה אף פעם שרוסיה תקנה דגנים בחוץ-לארץ — מה שנתנה מאז: ארצות של הון הושקעו בפיתוח החקלאות הסובייטית. הוכנסו בשימוש זבלים כימיים, והופעלה טכנולוגיה בדרגה גבוהה. ברית המועצות נחשבת כיערן הגדול ביותר של קומביינים וטראקטורים — ומה אירע, שאיננה יכולה לספק לעצמה לחם במידת הצורך?“



„זו אזהרה חד-משמעית לכל שוהרי המשטר הסוציאליסטי. מה היתה עושה רוסיה, אילו הצליחה להגשים את החזון של מהפכה קומוניסטית עולמית? מהיכן היו רוכשים דגנים להאכיל את האוכלוסייה שלה? ומה יחשבו אותן המדינות אשר רוסיה חותרת לבצע בהן „מהפכה סוציאליסטית“, מהיכן הם יקחו לחם לאוכלו?“

„ולמה מצליחה אמריקה, שיש לה מחצית שטחים הזרועים תבואות בהשוואה לרוסיה הגדולה ושרק אחוז קטן ביותר מהאוכלוסייה שלה מתעסק בחקלאות — למה היא מצליחה להיות „הספק הנדול“ של נרעינים בעולם? אקצה מפני שתיקצי היריעה, בכל אופן יישר כוחכם כי הירחון עומד על הגובה, וברור שזה נושא שיש לו השלכות רוחניות ומוסריות, ובפרט בתחומי האמונה.“

משה לימשיץ  
דור-ארק נירוזק

בית העלמין ההיסטורי של קהלת פראנקפורט אשר חולל מחדש זה שלושים שנה ומעלה שרמניה עוסקת רשמית „בעקירת שורשי הנאציזם“, והתפרוץ הנאצים החדשים, שנקראים נוארנאציזם, אינה נפסקת. אני שולח לכם קטע מתוך העתונות הגרמנית, המראה את המצבות ההרוסות בבית-העלמין ההיסטורי של פראנקפורט על הנרץ מייך. פראנקפורט היהודית לא נהרסה מבחינה היסטורית, והמורשת של הקהלה החרדית העצמאית הצמיחה קהלות חרדיות למפת כמנה מאזורי התבל — בניו-יורק (באלרד וראשינוטון היילס), בלונדון (גולדס גריף), בדרום אפריקה, באוסטרליה ועוד.

פראנקפורט קיימת ולא יעזר להם חסאדים השטיי להתנקם במצבות.

היריניך (עבי הירש) רוזניניך  
מינכן









# בית יעקב

ירחון לעניני חנוך ספרות, ומחשבה  
שנה 17 — קובץ ד"ה — סבת-שבט תשל"ו

## BETH JACOB

Monthly for Religious Education and Thought

191-192 • January-February 1976 • Issue 4-5

### בתוכן:

בפתח הגליון • על חדשות החודש

בעיות הזמן באספקלריית הנצח / יסוד  
האמונה, הכרת התורה וקיום הבריאה — הרב  
זחקאל סרנא זצ"ל

לוציא זארווא חד הוא / האנטישמיות המשי-  
הוללות מלבדת את העם היהודי, רשמי ביקור  
מסע לארצות-הברית וקנדה — הרב י.מ. אבר-  
ישראל זצ"ל

סיפורים מצוינים ועצובים ועם זאת  
במחיינו / (ע"ה כנמר) — כהו צו הקיום של  
ה' דורה לוינס שנתחשלו מתוך עימות אכזרי  
עם השטן המשהית — משה פראגר

הנצחית והרשעיות / דרשיח אילם עם אבני  
זרחה — יוד זרעקי

הנצח עם מוסר השכל / האוצר של „אוסף  
איל" — למה הוא נמכר? קורות משפחת ששון  
אנדה מנוד" לבומבי — מ"ב

עם רכישת כתבי-היד של „אוסף ששון" /  
מסורת מפורת של אמנות יהודית לקשט התורה  
ולחננים הלימוד בה

מן הסיזרה: מצודות התורה בארץ  
הקודש / ישיבת „כנסת ישראל" בת תשעים  
שנה, מסלובודקה דרך חברון ועד קריית-התורה  
בהרי ירושלים — אהרן סורסקי

דף הסיפורים / כך קונים את האמת בקוצק  
(מסיפורי החסידים) — אברהם ברסלר

מדף הספרים / „שאל אביך" — שאלות בתורה  
לחידוד התלמידים

עם הופעת הספר שו"ת „עמק הלכה" /  
גלעד למשפחת רבנים שפיארה את יהדות נא-  
ליציה — אריה בן-חנוך

אשנב / „ניצנים" — בטאון תלמידות סמינר  
בית יעקב בתל-אביב

פרקי שירה / אנקת אסיר שמעה — רבי משה  
אברעזרא; קול העפר — צבי יאיר

צורה מכתבים • זקוק ומכמורת

לוח המאורעות • הלכו לעולמם

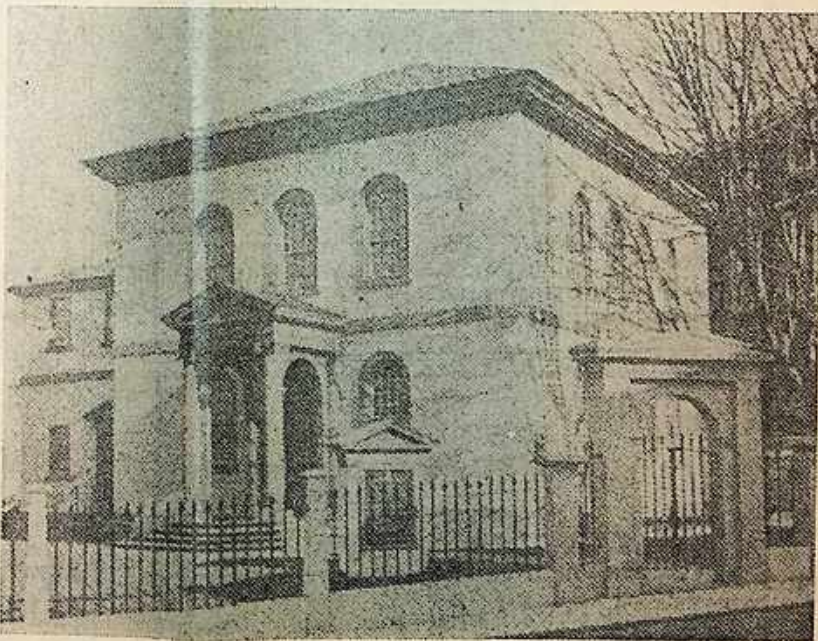
גליון מוגדל — המחיר: 5 ל"י

בחוף לארץ — \$ 1

עם החגיגות במלאת 200 שנה לארצות-הברית:

## הקהלה היהודית בניו-פורט שהקדימה מספר שנים את „המהפכה האמריקאית"

בוואשינגטון הכריז הנשיא פורד על פתיחת שנת-היובל החגיגית במלאת מאתיים  
ושנה למלחמת-השחרור האמריקאית ולייסודן של ארצות-הברית באמריקה הצפונית.  
שנת-יובל זו היא גם שנת-ציון ליהדות אמריקה — אם כי העובדה ההיסטורית  
היא שהיהודים הקדימו להתיישב באדמת היבשת החדשה עוד זמן לפני ייסודן של  
ארצות-הברית. והרי ידועה גם העובדה על השתתפות יהודים במלחמת-העצמאות של  
אמריקה ובהיסטוריה נרשם שמו של הלוחם הניבור היים סלומון.  
אחת הקהלות היהודיות שקדמו להתגבש עוד מלפני גיבושה של הרפובליקה  
האמריקאית המאוחדת, זו היתה הקהלה הספרדית בניו-פורט, אשר בית-הכנסת  
המפורא שלה הוכר בתור „אתר" לאומי מקודש („שריין") בארצות הברית.  
בבית-כנסת זה הנקרא בשם „טורו", על שם מייסדו, תיערך השנה חגיגה מיוחדת  
לציון יובל המאתיים של ארצות-הברית.  
ניו-פורט הינה מעריה הראשיות של מדינת רודאיילנד הכלולה במדינת ניו-  
אנגלנד שבצפון-מזרח ארצות-הברית.  
רודאיילנד היא אחת משלש-עשרה המדינות הראשונות שהיוו את הבסיס לארצות-  
הברית של אמריקה. המתישבים הלכנים הראשונים הגיעו לשם עוד בשנת השצ"ו  
(1636) בכרחם ממסצ'וסטס מפני רדיפות הפוריטנים.  
קורות הקהלה בניו-פורט ראויות לסיקור מפורט, משום שהמקורות ההיסטוריים  
מגלים שזו היתה קהלה מאורגנת להפליא, בניו-פורט התגוררו כאלף יהודים, ולפי  
הכרוניקה מאז היו מתאספים יום-יום בבית-הכנסת כמאתיים מתפללים, ובשבת  
מספרם היה כמול.  
אחר מלחמת העצמאות שיגר נשיאה הראשון של ארצות-הברית, ג'ורג' וואשינגטון,  
איגרת לקהילה היהודית בניו פורט בה הוא כותב בין היתר:  
„יהי רצון שאלה מזרע אברהם הגרים במדינה זו, יסיפו לזכות ולהינות איש תחת  
פננו ואיש תחת תאנתו באין מחיר".  
זה דף של כבוד בתולדות יהדות אמריקה.



דמי החזרה מובטחים  
Return Postage Guaranteed

יקנעם ר' יחזקאל  
פנחס שירי כפר  
שמואל קיבל